Kommunedirektørens forslag til Handlings– og økonomiplan 2027–2030

I HET av Rådgiver Jan Olav Vagle

Larvik,
28. oktober
2026

Våre felles utfordringer

- **Demografiutvikling**

Vi blir stadig flere eldre, noe som krever at vi ruster kommunen for en fremtid der omsorgsbehovet vokser raskere enn folketallet.

- **Kommuneøkonomi**

Et strammere økonomisk handlingsrom tvinger oss til å prioritere tøffere, tenke nytt om velferd og bruke hver krone der den skaper størst verdi for innbyggerne.

- **Utenforskap**

For å bekjempe utenforskap må vi skape et mer inkluderende Larvik-samfunn der alle, uavhengig av bakgrunn, har en vei inn i fellesskapet og arbeidslivet.

- **Psykisk helse i endring**

Vi må skifte fokus fra bare å behandle uhelse til å støtte opp om mestring og forebygging, slik at flere kan leve gode og meningsfulle liv.

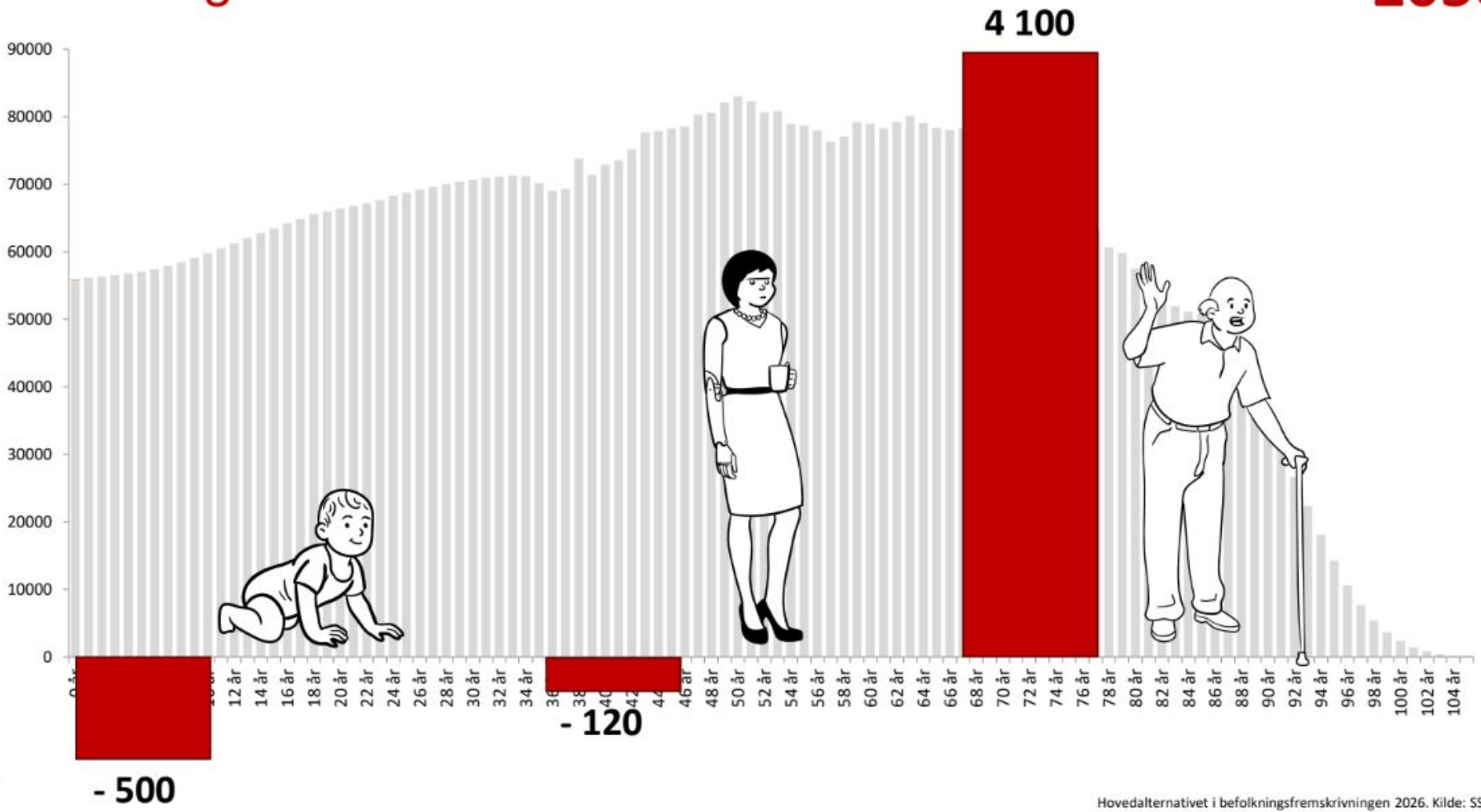
- **Mangel på arbeidskraft**

Når hendene blir færre, må vi bruke teknologi og nye arbeidsmetoder smart for å sikre at vi har nok kompetanse til de viktigste oppgavene.

Befolkningen i Larvik

2050

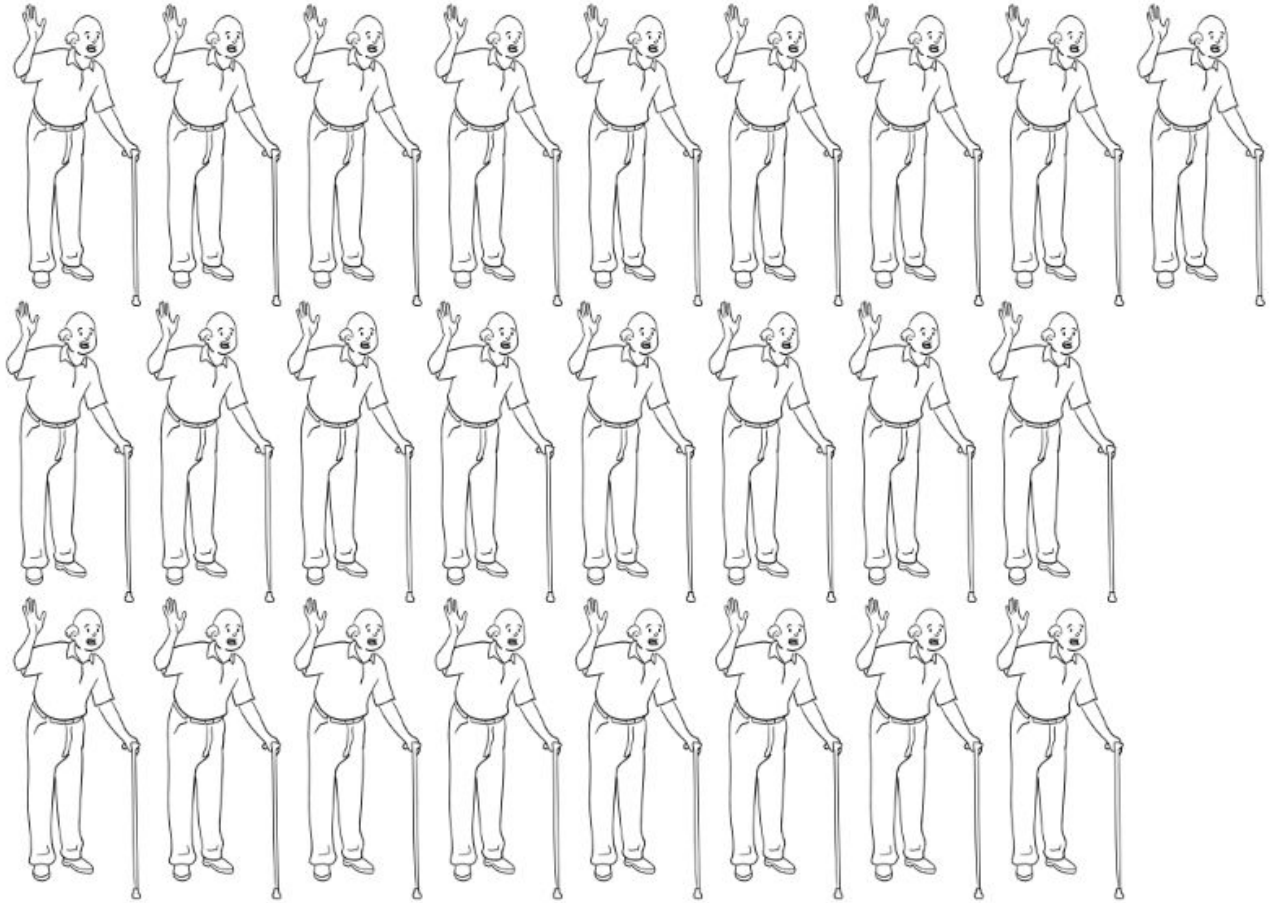
// NAV

Hovedalternativet i befolkningsfremskrivningen 2026. Kilde: SSB

For **hvert ekstra barn i barnehagealder** (1-5 år) Larvik får i 2050 sammenlignet med 2026…

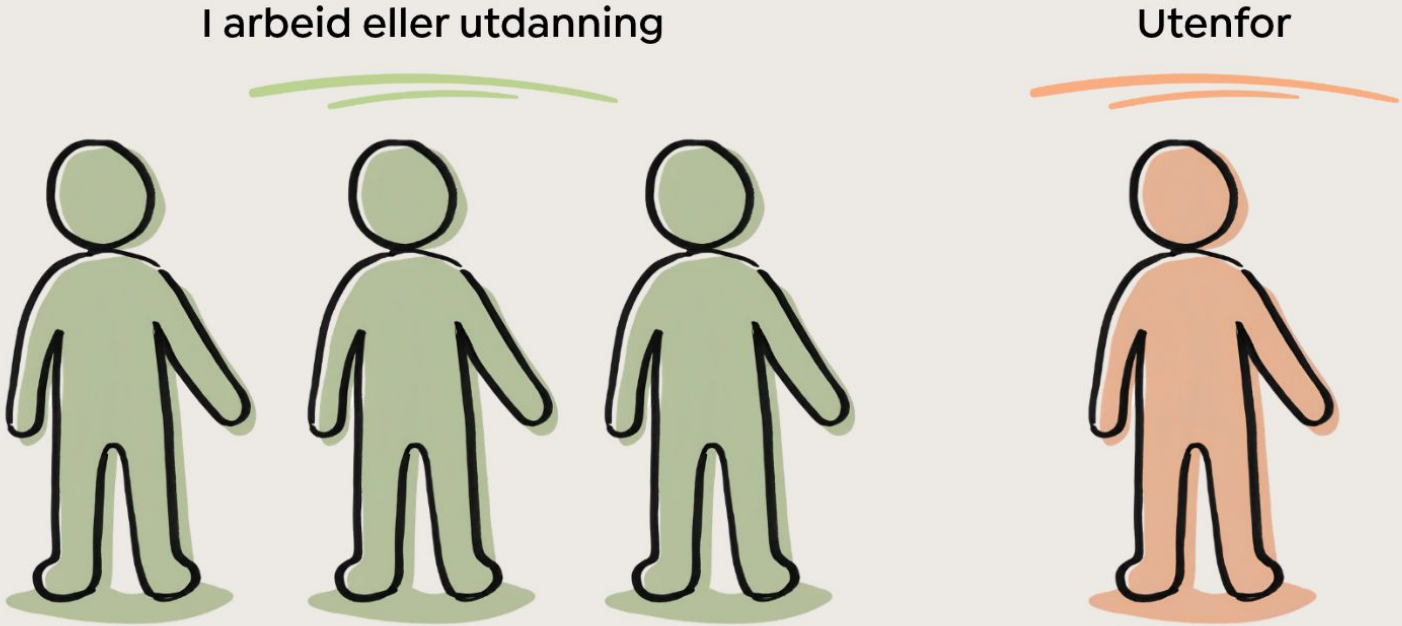

…får dere **25 seniorer som er 80 år og eldre**

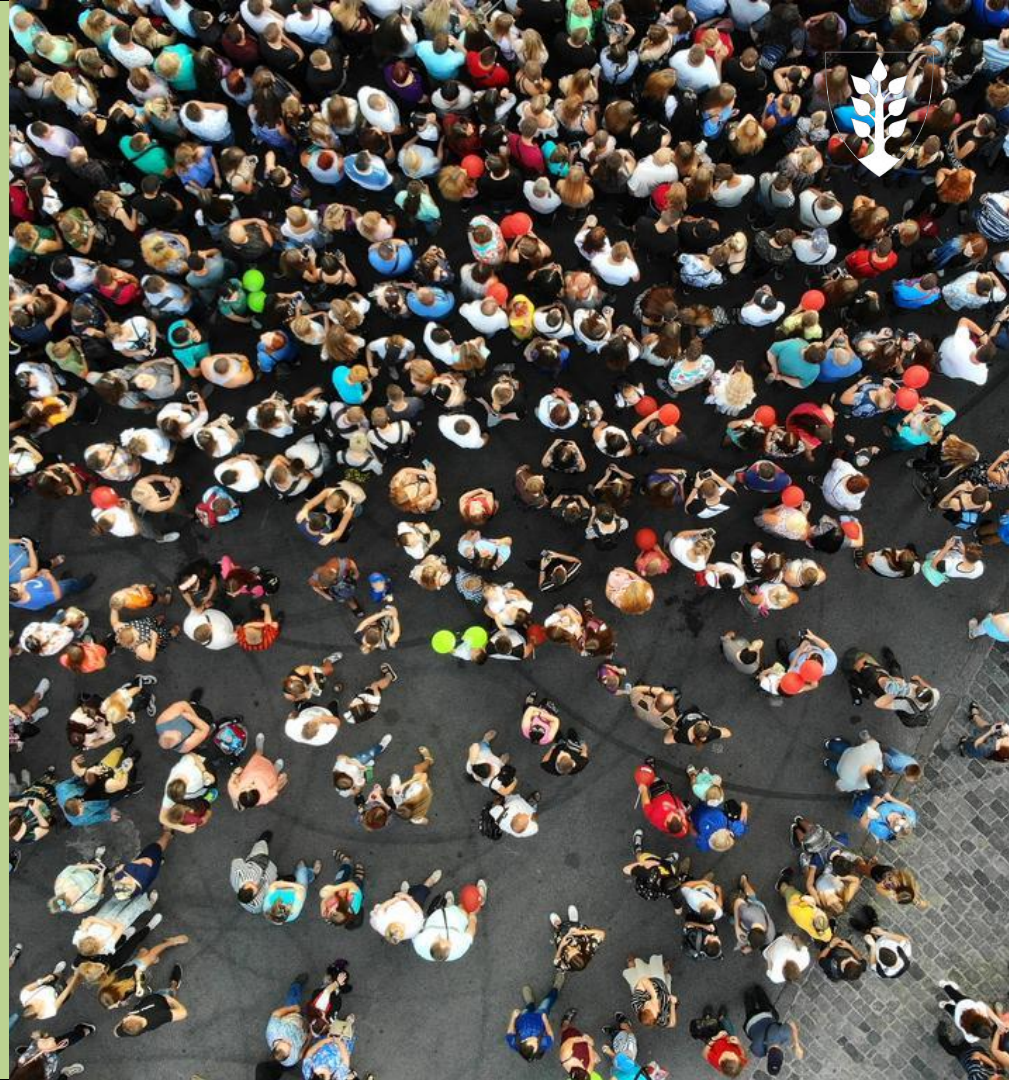
Hovedalternativet i befolkningsfremskrivningen 2026. Kilde: SSB

Én av fire i yrkesaktiv alder står utenfor arbeid eller utdanning

I Larvik
trenger
vi alle

- Skal vi sikre velferden for innbyggerne våre på lengre sikt, må vi prioritere mellom gode formål
- Samle hele laget rundt framtidas løsninger
  - temaplan for innbyggertjenester
  - nærmiljøsatsingen

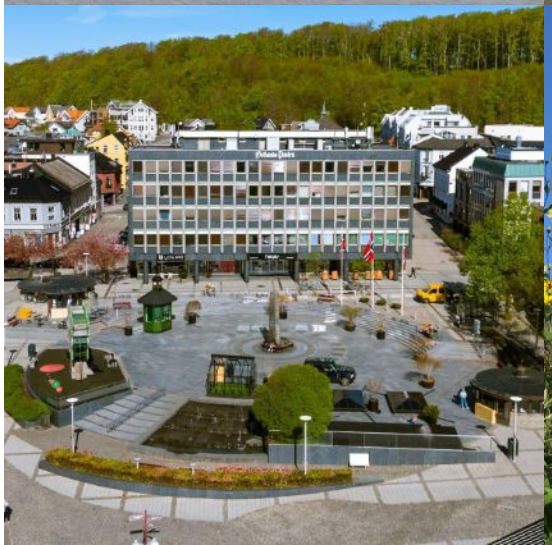
Store investeringer

Vi har noen helt nødvendige løft for framtidas Larvik. Det er like mye en strategi og et verdivalg som byggeprosjekter:

- Martineåsen omsorgssenter
- Ny legevakt
- Nytt rådhus, bibliotek og innbyggerhus i Torget 1
- Gamle Mesterfjellet skole

Samfunnssikkerhet og beredskap

Totalberedskapen vår er aller sterkest når kommunen, frivilligheten, næringslivet og innbyggerne jobber på lag.

Larvik kommune

Viktig informasjon til innbyggere

Oversikt over informasjonspunkter

Hva er et informasjonspunkt?

Hva kan du få hjelp til?

Her finner du informasjonspunktene

Viktig å vite

Hovedtrekkene i økonomiplanen

- Vi har 5,2 milliarder kroner til å levere tjenester til Larviks innbyggere for i 2027
- Vi investerer for nesten 1 milliarder kroner i 2027, inkluderer investeringer i vann, avløp og renovasjon
- Kommunedirektøren budsjetterer med et netto driftsresultat på 116 millioner kroner i 2027, som er 2,2 % av driftsinntekter

- Årsbudsjettet fremmes med en investeringsplan og låneopptak som er innenfor handlingsregelens vedtatte rammer.
- Forslagene i økonomiplanen henger tett sammen gjennom tjenestekjeder og indre avhengigheter og siden alt henger sammen med alt, vil vesentlige endringer et sted uunngåelig få konsekvenser for helheten.
- Demografiutgiftene øker med om lag 24 mill. kroner.

Handlings- og øknomiplan 2027–2030

- Utgangspunkt og forutsetninger
- Statsbudsjett 2027
- Økonomiske hovedtall/netto rammene til tjenesteområdene
- Investeringer, finanskostnader, handlingsregelen, disposisjonsfond
- Status de fire finansielle styringsmålene
- Veien frem til kommunstyret 16. desember 2026

Forutsetninger

- Rammetilskudd + Inntekts- og formueskatt er budsjettert som i statsbudsjettet
    - Økning i etterfølgende år med 1 % realvekst – som tidligere
- Forventet lønnsvekst på 4,0 % i 2027 er kompensert
- Statlige satsinger og endringer i statsbudsjettet er i all hovedsak lagt inn i forslaget med beregnet virkning for Larvik kommune

- Rente 5,6 % i 2027, fallende til 4,3 % i 2030.
- Pensjon budsjettert etter anslag fra KLP/SPK i 2025 med 1 % realvekst i etterfølgende år
- Betalingssatser øker generelt med kommunal deflator (lønns- og prisstigning+pensjon) på 3,8 %
- Kommunale avgifter for bolig over 70 kvadratmeter reduseres med kr 251 (eks mva) eller 1,6 %.

Abonnement	Larvik 2025	Larvik 2026	Larvik 2027	Prosent reduksjon 2026-2027
Vann bolig over 70 kvm.	4 567	5 042	4 791	-5,0 %
Avløp bolig over 70 kvm.	7 211	7 580	7 580	0,0 %
Renovasjon	2 908	3 234	3 234	0,0 %
Sum bolig over 70 kvm.	**14 686**	**15 856**	**15 605**	**-1,6 %**

Næringseiendommer har ikke renovasjon fra Larvik kommune. Deres vann- og avløpsgebyr reduseres med 2,2%.

Økonomiplan 2027–2030

Tall i mill kr	2027	2028	2029	2030	Snitt
Frie inntekter (skatt + ramme)	-4 073	-4 113	-4 155	-4 196	-4 134
Eiendomsskatt	0	0	0	0	0
Andre inntekter	-1 144	-1 131	-1 146	-1 190	-1 153
Sum driftsinntekter	**-5 216**	**-5 245**	**-5 301**	**-5 386**	**-5 287**
Lønnsutgifter	2 481	2 489	2 495	2 584	2 512
Kjøp av varer og tjenester	1 113	1 084	1 112	1 104	1 103
Andre kostnader	1 307	1 311	1 317	1 306	1 310
Sum driftsutgifter	**4 901**	**4 885**	**4 924**	**4 993**	**4 926**
Brutto driftsresultat	**-316**	**-360**	**-377**	**-392**	**-361**
Renter og avdragsutgifter	497	554	601	623	569
Renteinntekter og utbytte	-80	-79	-77	-80	
Netto finansutgifter	**417**	**475**	**524**	**543**	**490**
Netto driftsresultat	**-116**	**-102**	**-70**	**-67**	**-89**
Netto driftsresultat %	**2,2 %**	**1,9 %**	**1,3 %**	**1,2 %**	**1,7 %**
Framskrevet økonomiplan 2027-2030	**-137**	**-83**	**-88**	**-127**	**-109**

Netto driftsresultatet i perspektiv – er det høyt?

- Bedre enn vi håpet, spesielt de to første årene
- Netto driftsresultat litt svakere enn framskrevet økonomiplan, men over styringsmålet

116 mill kr i 2027 (og 102 mill kr i 2026), må sees i lys av:

- totale driftsinntekter på over 5,2 mrd kr
- flere store investeringer fremover = økende behov for egenfinansiering
  - dempe veksten i renter og avdrag

1,7 % RESULTATGRAD

Gjennomsnittlig resultatgrad på 1,7 % i økonomiplanen er noe lavere enn TBUs anbefaling på 1,75 %

Framtidige forpliktelser

Økte kostnader spesielt knyttet til Martineåsen omsorgssenter fra 2030

Andel av netto rammer 2027–2030

Andel av Sum netto rammer	Oppr. budsjett 2026	Økplan 2027	Økplan 2028	Økplan 2029	Økplan 2030	Endring fra Oppr. Budsjett 2026 til 2030
Sentrale poster	7,0 %	4,0 %	4,6 %	5,2 %	4,9 %	-2,1 %
Helse og mestring	38,7 %	40,2 %	41,5 %	42,1 %	43,9 %	5,1 %
Oppvekst	37,6 %	37,1 %	37,2 %	37,3 %	36,7 %	-1,0 %
Samfunn og miljø	4,3 %	4,2 %	3,0 %	1,9 %	1,6 %	-2,7 %
Arbeid og medborgerskap	7,0 %	8,6 %	8,0 %	7,7 %	7,4 %	0,4 %
Organisasjon	2,7 %	3,2 %	3,1 %	3,1 %	3,1 %	0,3 %
Økonomi- og virksomhetsstyring	0,5 %	0,4 %	0,4 %	0,4 %	0,4 %	-0,1 %
Kommunens overføringer	2,2 %	2,2 %	2,2 %	2,2 %	2,1 %	2,2 %
Sum	**100,0 %**	**100,0 %**	**100,0 %**	**100,0 %**	**100,0 %**	

Investeringer vann, avløp og renovasjon (VAR) – betales av innbyggere over mange år

Tre store enkeltprosjekter de neste fire årene:

- Over 1,0 mrd kr av totalt 1,8 mrd kr

Hovedprosjekt, tall i mill kr	2027	2028	2029	2030	Sum
01685 Lillevik RA - sekundærrensing og nitrogenfjerning	300	288	150	50	**788**
01652 Kvelde avløpsrenseanlegg	155	0	0	0	**155**
01719 Hølen Pumpestasjonen forprosjektet	48	48	0	0	**96**
Delsum	**503**	**336**	**150**	**50**	**1 039**
Sum andre VAR investeringer	**175**	**242**	**190**	**167**	**774**
Totalsum VAR investeringer 2027-2030	**678**	**578**	**340**	**217**	**1 813**

Kjerneinvesteringer inkludert salgsinntekter/investeringstilskudd – betales av kommunekassa

De tre største enkeltprosjektene de neste fire årene:

- 921 mill kr av totalt nesten 1,5 mill kr

Hovedprosjekt, tall i mill kr	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**Sum**
04255 Martineåsen omsorgssenter	50	64	431	26	**571**
04220 Torget 1 - Ombygging	16	120	124	0	**260**
04885 Ny legevakt	20	70	0	0	**90**
Delsum	**86**	**254**	**555**	**26**	**921**
Sum andre kjerneinvesteringer	**220**	**143**	**87**	**120**	**570**
Totalsum kjerneinvesteringer 2027-2030	**306**	**397**	**642**	**146**	**1 491**
Finansiert av:					
MVA	*-69*	*-117*	*-132*	*-60*	***-377***
Låneopptak	*-106*	*-180*	*-443*	*-86*	***-815***
Egenfinansiering	*-131*	*-100*	*-68*	*0*	***-299***
Sum finansiering	***-306***	***-397***	***-642***	***-146***	***-1 491***

Investeringer inkludert salginntekter/investeringtilskudd – 2027-2030

Hovedprosjekt, tall i mill kr	2027	2028	2029	2030	Sum
VAR investeringer	678	578	340	217	**1 813**
Kjerneinvesteringer	306	397	642	146	**1 491**
Totalsum	**984**	**975**	**982**	**363**	3 304

Noen utfordringer / risikofaktorer i HØP 2027-2030

⚠ DEN STØRSTE OVERORDNEDE ØKONOMISKE RISIKOEN

Et lavere netto driftsresultat enn budsjettert de kommende årene kan utfordre kommunens økonomiske handlingsevne

01 • RESULTATUTVIKLING

Resultatsvekkelse

Resultatet svekkes noe utover i økonomiplanperioden.

02 • INVESTERING OG GJELD

Økt gjeldsbelastning

Store investeringer øker lånegjelden og tilhørende finanskostnader.

03 • STATLIGE OVERFØRINGER

Fall i integreringstilskudd

Integreringstilskuddet faller (ref. også Rammesak 2027–2030).

04 • FINANS OG MARKED

Rente- og avkastningsrisiko

Planen er sårbar for rentenivået og for eventuell negativ avkastning på POF (ikke budsjettert).

Videre behandling, tilgjengelig materiale og spørsmål

- ➔ Saksframlegg for Handlings- og økonomiplan 2027–2030 sendes ut onsdag 18. november
- ➔ Rådene og hovedutvalg for budsjett og økonomi 24. november
- ➔ Hovedutvalg 25. november
- ➔ Formannskapet 2. desember (høring i 14 dager)
- ➔ Kommunestyret onsdag 16. desember

Her finner du alt om Handlings- og økonomiplan 2027–2030

- PDF- og WEB-versjon ligger på hjemmesiden (WEB-versjonen anbefales). Det ligger sammen med analyser av tjenester her:
  - https://www.larvik.kommune.no/politikk/planer-og-strategier/handlings-og-oekonomiplan-hoep/
- Nyhetssaker blir publisert på larvik.kommune.no

Handlings- og økonomiplan (HØP)

Planen rulleres hvert år og er budsjettet og økonomiplanen for kommunen.

Handlings- og økonomiplanen, populært kalt HØP-en, forteller hva Larvik kommune skal bruke pengene på i tiden som kommer.
HØP-en legges frem av kommunedirektøre i Larvik tirsdag 27. oktober . 14.00.

Du kan se presentasjonen direkte på Kommune-TV

Handlings- og økonomiplan 2027–2030

Kommunestyrets vedtak (kommer)

Kommunedirektørens forslag

Publiseres tirsdag 27.10.2026

Spørsmålsordningen

- Alle medlemmer i politiske organer som behandler forslaget kan stille spørsmål.
  Gruppeledere: koordinere spørsmål fra eget parti.
  Uavhengige: vurdere selv hva som er hensiktsmessig.
- Konkrete spørsmål (ikke utredninger) sendes i **politikermodulen i Framsikt.**
- Alle spørsmål offentliggjøres fortløpende i web-versjonen av HØP og svarene publiseres hver fredag. Første svar fredag 6. november, siste **fredag 11.** desember.
- Veiledning i politikermodulen etter behov

